

La capitolul Primărie, strategii de dezvoltare

Planul Strategic

CUPRINS:

INTRODUCERE.....	3
1. PROFILUL COMUNITĂȚII.....	9
o Denumirea, poziția geografică a localității.....	9
o Descrierea Administrației Publice Locale.....	9
o Evaluarea infrastructurii locale.....	10
o Componenta stratului antreprenorial.....	11
o Societatea civilă.....	11
o Mediul de informare.....	11
2. ANALIZA PUNCTELOR TARI ȘI A PUNCTELOR SLABE.....	12
3. PERSPECTIVE DE DEZVOLTARE.....	14
o Scenariul 1.....	14
o Scenariul 2.....	15
o Scenariul 3.....	16
o Precizări pe marginea scenariilor de dezvoltare.....	16
o Precizări cu privire la dezvoltarea agriculturii.....	19
o Precizări cu privire la cheltuielile necesare pentru implementarea prezentului plan.....	21
4. PLANUL de acțiuni cu privire la realizarea planului de dezvoltare strategică a satului Țaul 2020 – 2030.....	23

INTRODUCERE

Strategia de dezvoltare social-economică a satului Țaul pentru anii 2020 - 2030 a fost elaborată cu scopul de a orienta și impulsiona transformările pozitive din viața comunității, de a ghida efortul autorităților locale, sectorului asociativ, sectorului economic și al cetățenilor în vederea soluționării problemelor comunitare prin construirea unui parteneriat comunitar eficient.

Miza prezentului plan de strategie este dezvoltarea durabilă.

Planul strategic de dezvoltare social-economică a localității Țaul a fost elaborat în mod participativ, prin implicarea reprezentanților tuturor grupurilor sociale din comunitate. Tehnica aplicată la conceperea acestuia este cea a scenariilor de dezvoltare a satului pe termen de 10 ani, cu stabilirea unor obiective și proiecte concrete. Planul strategic de dezvoltare social-economică a satului Țaul, ca document aprobat la nivelul administrației publice locale, se adoptă pentru o perioadă de 5 ani. Strategia formulată în prezentul plan, adică nivelul de dezvoltare pe care și-l propune localitatea, este concepută pentru o perioadă mai lungă (cca 20 ani). Prezentul plan de dezvoltare poate, în caz de necesitate, să fie revizuit. La expirarea perioadei de 5 ani, primăria, împreună cu activul satului, urmează să evalueze nivelul la care s-a ajuns în implementarea strategiei și, conducându-se de realități, să identifice metodele cele mai indicate pentru realizarea strategiei de dezvoltare a satului, conducându-se de viziunea de la care se pornește la etapa actuală, cu ajustările și adaptările de rigoare.

Participanții la elaborarea prezentului document au căzut de acord asupra faptului că strategia de dezvoltare a satului Țaul constă în nivelul pe care această comunitate dorește să-l atingă, cu toate caracteristicile nivelului respectiv, într-o anumită perioadă de timp. Nivelul râvnit de comunitate (care poate fi atins în 10 – 20 ani) trebuie să fie formulat cu o claritate maxim posibilă de la bun început. Pentru aceasta trebuie să răspundem la întrebările:

- care este vocația satului Țaul (sau care este rostul de a exista al acestui sat)?
- ce evoluție a situației demografice râvnește comunitatea?

– prin ce viața din satul Țaul poate să devină atractivă pentru tineri, astfel ca mulți tineri să decidă să rămână în această localitate pentru a forma o familie și a se realiza în viață?

– cum poate fi animată viața din satul Țaul (viața spiritual-religioasă, sectorul asociativ, activități culturale și sportive, meșteșuguri cu specific local valoros pronunțat, etc.)?

– cum pot fi create suficiente locuri de muncă bine plătite în localitate și în apropierea acesteia?

Atât reprezentanții administrației publice din satul Țaul, precum și exponenții diferitor grupuri sociale din localitate, au menționat importanța caracterului durabil al tuturor proceselor de dezvoltare, la baza cărora va sta prezentul document, precum și alte documente concepute pentru a servi aceeași finalitate.

Așadar, maniera de soluționare a problemelor actuale din localitate, în vederea satisfacerii nevoilor de moment ale locuitorilor satului Țaul, nu poate, în nici un caz, să compromită posibilitatea generațiilor viitoare din localitate de a-și satisface propriile nevoi. Dezvoltarea durabilă a satului Țaul este acceptată drept unul dintre principiile fundamentale de care se vor conduce toți actorii implicați activ în viața localității.

Participanții la elaborarea conceptului de dezvoltare formulat în prezentul document au luat în dezbateră și influența factorilor regionali și naționali asupra perspectivei unei evoluții pozitive a realităților din Țaul. Ei au relevat importanța armonizării concepției de dezvoltare a localității cu o viziune de dezvoltare regională. O asemenea viziune, susțin locuitorii satului, trebuie să existe la nivelul întregului raion Dondușeni. În lipsa unei viziuni de dezvoltare strategică a întregului raion, perspectivele satului Țaul sunt mai pesimiste. De aceea, principalii actori din localitate vor face eforturi susținute pentru a determina cât mai multe localități din raion, precum și administrația raională, să reflecteze asupra acestei dimensiuni, dar și să treacă la acțiuni concrete și eficiente.

Locuitorii satului Țaul nu împărtășesc perspectiva unei evoluții autarhice a localității lor și pledează pentru soluționarea problemelor comune ale regiunii prin unirea eforturilor tuturor primăriilor din raion și administrației raionale în sensul impulsiei proceselor de dezvoltare durabilă. Totodată, în localitate este conștientizat faptul că identificarea de soluții regionale nu este o sarcină ușoară și de aceea participanții la elaborarea strategiei de dezvoltare a satului au pledat pentru identificarea unor posibilități ca, în caz de necesitate, satul să se dezvolte în mod independent.

Unul dintre obiectivele principale înserate în prezentul plan strategic este menținerea populației tinere în localitatea de origine prin stimularea creșterii locurilor de muncă. Este cunoscut faptul că soluționarea problemei lipsei locurilor de muncă depinde în mare măsură de industrie, agricultură, comerț, sfera serviciilor, etc. **Dezvoltării industriale îi revine un rol important în crearea locurilor de muncă, deoarece dezvoltarea industriei impulsionază dezvoltarea sferei serviciilor și agriculturii. Într-o perspectivă optimistă, industria ar trebui să ofere locuri de muncă bine plătite pentru cel puțin 20% din locuitorii unei regiuni.** Serviciile de care industria are nevoie (transport, depozitare, reparații, publicitate etc.) determină, de regulă, apariția a unui număr de locuri de muncă aproximativ similar cu cel din sfera activităților de producție. Dar o singură localitate nu poate să ia decizii și să întreprindă acțiuni, oricât de profesionistă și de hotărâtă ar fi administrația acestei localități, de natură să soluționeze problema locurilor de muncă. **Crearea de zone industriale se face prin eforturi consolidate la nivel regional.** Unele dintre chestiunile care trebuie soluționate pentru impulsarea dezvoltării industriale sunt următoarele:

- elaborarea unui master-plan pentru dezvoltarea zonelor industriale;
- alegerea terenului (cca 100 ha teren consolidat, amplasat strategic, conectat la rețele, parcelat, cu drumuri bune de acces asigurate etc.);
- elaborarea unui studiu de fezabilitate;
- promovarea ofertei pentru potențialii investitori în industrial regiunii;
- stabilirea unor condiții atractive de activitate în cadrul zonei respective etc.

Enunțarea doar câtorva dintre exigențele tari față de o zonă industrială arată cât este de important ca puterile locale și regionale să coopereze strâns în vederea dezvoltării infrastructurii pentru producție, dar și atragerii de investiții în acest domeniu.

În condițiile actuale din localitățile Republicii Moldova viitorul pare sumbru, mai ales din cauza faptului că primăriile și consiliile locale nu dispun de suficiente resurse necesare pentru impulsivarea proceselor de dezvoltare durabilă. Totodată, participanții la elaborarea prezentului plan strategic au menționat că din fiecare localitate din țară au ieșit specialiști remarcabili în diferite domenii. Satul Țaul nu este o excepție tristă în acest sens. Primăria satului își propune să ducă evidența tuturor specialiștilor originari din localitate, care ar putea să ofere un sprijin substanțial și expertiza de care dispun pentru a ajuta satul să se dezvolte. Aceste persoane sunt mai predispuse de a oferi suport informațional generos, profesionist și gratuit. Astfel, primăria Țaul are posibilitatea să primească suport informațional valoros, economisind, totodată, sursele financiare ale primăriei, care, cel puțin la etapa actuală, sunt foarte reduse.

APL Țaul își propune să organizeze în sat dezbateri, mese rotunde, consultări pe diverse teme (cultură, sport, producție și comerț, urbanism etc.) cu invitarea specialiștilor originari din localitate. Aceste discuții vor spori și mai mult posibilitatea localității de a influența, inclusiv la nivel regional, procesele de dezvoltare durabilă.

S-a menționat că tehnica scenariilor stă la baza planificării strategice din prezentul document. Primăria și Consiliul local, dar și actorii importanți din sat, trebuie în permanență să fie preocupați de identificarea și aplicarea soluțiilor care vor menține satul în permanență atractiv pentru persoanele tinere. În linii generale se poate spune că viața din localitate poate să devină interesantă pentru tineri prin ofertele de muncă, viața culturală și asociativă, planificarea urbanistică a localității și aspectul estetic și arhitectonic al acesteia, etc.

Analiza strategică a fost realizată în baza metodei "Megaplan" propusă de Dr. Norbert Neuhaus din Germania, reprezentant al Fundației Robert Schuman și consultant al Institutului pentru Dezvoltare Regională și Administrativă Durabilă. Această metodă a fost adaptată la condițiile din Republica Moldova și a stat la baza elaborării planurilor strategice de dezvoltare a mai multor localități din diferite regiuni ale Republicii Moldova..

Metoda "Megaplan" a fost utilizată în cadrul workshop-ului de elaborare a planului strategic și a permis implicarea directă a fiecărui participant prin discutarea propriilor idei, precum și identificarea unui număr cât mai mare de opțiuni și decizii adoptate conștient de către întreaga echipă.

Primul pas în procesul de planificare strategică a fost modelarea viziunii de dezvoltare pe termen lung a comunității. Viziunea presupune modelarea tabloului general al vieții comunității peste 20 (și mai mulți) ani. Discuțiile la acest prim pas sunt esențiale pentru buna desfășurare a evenimentelor ulterioare, iată de ce s-a consacrat mai mult timp pentru definirea consensuală a vieții satului Țaul în 2030.

Al doilea pas al procesului de planificare este identificarea acțiunilor (inițiative, proiecte) și schimbărilor concrete ce trebuie întreprinse pentru realizarea viziunii stabilite în mod consensual anterior.

Pasul al treilea presupune identificarea măsurilor și activităților concrete ce trebuie întreprinse în următorii 5 ani, astfel încât să contribuie direct la realizarea viziunii de dezvoltare pe termen lung.

Desfășurarea workshop-ului de planificare a inclus 4 etape. Etapa inițială a fost dedicată analizării situației actuale a satului Țaul, inclusiv analiza punctelor tari și slabe. Au fost identificate problemele și obstacolele, precum și oportunitățile care ar putea împiedica/favoriza dezvoltarea dinamică a comunității.

În cea de-a doua etapă s-a formulat viziunea despre viața satului Țaul în 2030. Etapa a treia a inclus identificarea acțiunilor ce trebuie implementate pentru realizarea viziunii. Ultima etapă, utilizând rezultatele discuțiilor etapelor anterioare, a presupus elaborarea proiectului planului de activitate pentru următorii 5 ani. La această etapă s-a luat în considerație necesitatea racordării planului la strategia de dezvoltare raională și regională.

Întregul proces de planificare s-a efectuat în concordanță cu principiile planificării strategice și adaptarea acestora la contextul administrativ local. Echipa de elaborare a planului și-a asumat angajamentul de a iniția implementarea activităților planificate.

Lista membrilor echipei de elaborare a planului de dezvoltare strategică:

Nr.	Nume, prenume	Funcția
	Andronii MITRICA	Primarul s.Țaul
	Corneliu ȚÎCU	Secretarul Consiliului Local Țaul
	Valentin MOROZ	Directorul Palatului Culturii din Țaul
	Natalia RÎȘCHITOR	Directorul Muzeului de Etnografie și istorie din s.Țaul
	Victor BUBLIȚCHI	Administratorul Parcului Dendrologic din s.Țaul
	Roman IURCIȘIN	Director IM”DIVERSITATE”
	Aliona BORDIAN-DANCU	Asistent comunitar
	Vasile GORINCIOI	Președintele Asociației oamenilor în etate din s.Țaul
	Ruxanda IURCIȘIN	Elevă clasa a IX-a
	Ana BEJAN	Elevă clasa a IX-a
	Ion IURCIȘIN	Directorul gimnaziului, Țaul consilier local
	Valentina ISAC	Director adjunct, gimnaziul Țaul
	Aurel SERDEȘNIUC	Director CEHTA din Țaul, consilier local
	Marcel ȚÎCU	Profesor CEHTA din Țaul
	Oleg OGORODNIC	Director CAP”Ogmeliar-Agro” consilier local
	Mircea CALDARE	Director CAP”Rimacar-Agro”, consilier local
	Aliona RACU	Educatoare grădinița-creșă ”Mărțișor”
	Valentin CEBAN	Acompaniator grădinița-creșă ”Mărțișor”, consilier local
	Vitalie PRICOP	Medic de familie, consilier local
	Tatiana LEONTEAC	Șefa Centrului de Sănătate Țaul

	Viorica PRICOP	Şefa "Centrului Medico-Social "Sfânta Iuliana"
	Niculina CALDARE	Contabil-şef, primăria Țaul
	Irina IURCIȘIN	Specialist CITL, primăria Țaul
	Ina VLAS	Specialist RRF, primăria Țaul
	Daniela CARAUȘ	Bibliotecară, Biblioteca Publică Țaul
	Lucian SERDEȘNIUC	Parohul bisericii "Adormirea Maicii Domnului"
	Nicolae GARBUS	Antrenor, Școala Sportivă Țaul, antrenor CS "HAI TAUR"

Procesul de elaborare a planului strategic s-a finalizat cu dezbaterile acestuia în cadrul unei ședințe a Consiliului local, care l-a adoptat printr-o decizie a sa nr. 01/03 din 17.02.2012.

1. PROFILUL COMUNITĂȚII:

• Denumirea, poziția geografică a localității

Denumirea localității: Satul Țaul, raionul Dondușeni

Poziția geografică: Satul Țaul este o localitate în Raionul Dondușeni situată la latitudinea nordică 48.2158, longitudinea estică 27.6727 și altitudinea medie de 226 metri față de nivelul mării. Această localitate este în administrarea Raionului Dondușeni. Distanța directă până în or. Dondușeni este de 6 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 220 km.

Suprafața: Fondul funciar total (ha) – 4727,81 ha;
Pământ arabil (ha) – 2726,19;
Pășuni (ha) – 524,16
Livezi (ha) – 479,55;
Fânețe (ha) – 0;
Pârloagă (ha) – 2,72;
Alte terenuri (ha) – 995,00;

După categorii de terenuri în ha:

Terenuri cu destinație agricolă – 3785,43;
Teritoriul localității – 340,45;
Terenuri destinate industriei, transportului și telecomunicațiilor și cu alte destinații special – 31,26;
Terenuri fondul silvic – 464,51;
Terenuri destinate ocrotirii naturii – 62,45;
Terenuri fondul apelor – 43,71;
Fondul de rezervă – 0.

Numărul de locuitori: Populația satului Țaul număra, în anul 2019, 3088 locuitori, în scădere față de anii precedenți. Această situație se datorează scăderii ritmului natalității și majorării sporite a mortalității, consecință a plecării populației tinere din localitate. Majoritatea locuitorilor sunt moldoveni – 85%; 10 % constituie ucrainenii; 2 % - rușii; 3% alte etnii. Populația este majoritar ortodoxă (cca 98%).

Infrastructura fizică:

Lungimea totală a drumurilor este de **12,5 km**, dintre care **3,2 km** drumuri cu acoperire rigidă.

- **Descrierea Administrației Publice Locale**

Administrația locală a satului Țaul a fost aleasă în cadrul alegerilor locale din 20 octombrie 2020. Este compusă din Consiliul Local în număr de 13 consilieri – ca autoritate deliberativă și Primăria – ca autoritate executivă.

Bugetul local: Pentru anul 2020, bugetul local a înregistrat venituri de 6367,9 mii lei și cheltuieli în valoare de 6367,9 mii lei, în creștere față de anii precedenți, datorită unor alocări suplimentare de la bugetul de stat în vederea renovării unor obiecte de menire socială. Soldul bugetar (deficit sau excedent) în sumă de 0 mii lei și sursele de finanțare în sumă de 3781,6 mii lei.

- **Evaluarea infrastructurii locale (rețele edilitare, telecomunicații, rețele de transport, obiecte de menire socială)**

Rețele edilitare:

În satul Țaul, conectarea la rețeaua de gaze naturale există la 750 de gospodării casnice, acoperirea constituie 65% din numărul total de gospodării. Aproximativ 250 de gospodării din sat sunt conectate la apeduct, deservit de IM "DIVERSITATE". Cu apă din rețeaua de apeduct sunt asigurate doar 17 % din numărul total de gospodării individuale. Toate instituțiile sociale, culturale și educaționale, cu excepția Palatului Culturii, Primăriei Țaul, Palatului de Ceremonii și Centrului Medico-Social "Sfânta Iuliana din s.Țaul", sunt racordate la rețeaua de apeduct. Rețeaua de canalizare, deși existent pe o porțiune de 3 km este partial funcțională. La rețeaua de canalizare este racordat Centrul de Excelență în Horticultură și Tehnologii Agricole din Țaul și blocurile cu multe etaje (4 edificii). Stația de Epurare nu este dotată corespunzător

Telecomunicații:

Satul este conectat la rețeaua telefonică a Î.S. „Moldtelecom”, 1455 de gospodării avînd acces la rețea. Acoperirea cu telefonie mobilă este foarte bună, în raza APL Țaul funcționează antenele companiilor de telefonie mobile "ORANGE", "MOLDCELL" și "UNITE". Accesul la internet se face atât prin rețeaua de telefonie fixă, (inclusiv fibră optică), cât și mobilă. În sat, majoritatea familiilor, cca 1100, dispun de calculatoare personale.

Rețele de transport:

Satul Țaul este situat la 2 km distanță de traseul republican R 16 Otaci – Dondușeni – Drochia - Bălți. Din localitate zilnic circulă 3 rute spre Chișinău, 1 rută spre Edineț și 8 rute spre Dondușeni. Satul Țaul se află la 6 km distanță de or. Dondușeni, prin care are acces la rețeaua de cale ferată. Locuitorii s.Țaul posedă în proprietate personală 569 de autoturisme, 45 de autoutilitare și 12 camioane. De asemenea în s.Țaul sunt înregistrate 55 de tractoare și 68 de motocultoare.

Obiecte de menire socială:

1. Biserica ortodoxă "Adormirea Maicii Domnului"
2. Complexul arhitectonic "Conacul Pommer" și parcul Dendrologic din Țaul;
3. Gimnaziul Țaul pentru 1064 locuri;
4. Centrul de Excelență în Horticultură și Tehnologii Agricole din Țaul cu 400 elevi;
5. Grădinița-creșă "Mărțișor" pentru 280 locuri;
6. Palatul Culturii din Țaul pentru 1150 locuri;
7. Palatul de Ceremonii pentru 600 locuri;
8. Centrul de Sănătate Țaul;
9. Centrul Medico-Social "Sfânta Iuliana";
10. Școala Sportivă Țaul;
11. Biblioteca Publică din Țaul;
12. Muzeul de Etnografie și istorie din s.Țaul;
13. Oficiul Poștal Țaul.

○ **Componenta stratului antreprenorial**

1. Instituții bugetare –11;
2. Gospodări Țărănești Individuale – 1120;
3. Întreprinderi de comerț – 14
4. Uscătorie de fructe și pomușoare
5. Pensiuine medico-turistică ”Casa Mierii”
6. Stație PECO
7. Stație de colectare a produselor agricole;
8. Frigider.

În satul Țaul activează 14 întreprinderi individuale în domeniul comerțului și câteva în domeniul agriculturii, ultimele dispunând de terenuri mari consolidate. Există o uscătorie de fructe și pomușoare mai multe livezi de mere, nuci, caise, cireșe și prune. Pomicultura este una din principalele activități economice a locuitorilor satului Țaul. Dezvoltarea domeniului antreprenorial are mare potențial de dezvoltare a sectorului de comerț și servicii în virtutea amplasării în apropierea traseului republican R 16 și includerea localității în circuitul turistic național nr. 6, Chișinău – Orheiul Vechi – Soroca – Țaul – Bălți – Chișinău.

• **Societatea civilă**

Sectorul asociativ se află la o etapă incipientă de dezvoltare. În sat în cadrul Palatului Culturii Țaul activează 11 colective artistice, 6 din care poartă titlul de colectiv-model. În Țaul activează singura orchestra de muzică populară din raionul Dondușeni – ”Alboteanca”. În Țaul funcționează Centrul Medico-Social ”Sfânta Iuliana” care prestează servicii medicale și sociale persoanelor aflate în dificultate. Anual CMF”Sf. Iuliana” deservește peste 300 de locuitori ai satului. În Țaul a fost înființată o asociație a persoanelor în etate. Sectorul asociativ are mare potențial de dezvoltare în satul Țaul, în special în contextul valorificării traseului turistic-cultural-spiritual din care face parte localitatea. Anual în s.Țaul se desfășoară festivalul cultural-gastronomic ”Gustul Nordului”.

• **Mediul de informare**

Informarea locuitorilor se realizează prin mijloacele mass-media naționale – ziare, televiziune și radio național.

2. **ANALIZA PUNCTELOR TARI ȘI A PUNCTELOR SLABE**

Pentru a avea o imagine clară asupra satului și pentru a genera o strategie de dezvoltare viabilă, s-a realizat analiza punctelor tari și slabe ale localității.

Puncte tari	• Amplasarea într-o regiune cu mediu ambiant favorabil • Implicarea activă a locuitorilor • Apropierea de centrul raional Dondușeni • Infrastructură socială bine dezvoltată • Iluminat stradal • Rețea dezvoltată de drumuri asfaltate • Existența Parcului Dendrologic Țaul și a complexului arhitectonic ”Conacul Pommer” • Includerea în traseul turistic nr. 6, datorată ”Conacului Pommer” și a Parcului Dendrologic din s.Țaul. • Instituțiile de învățământ școlar și mediu de specialitate sunt gazificate, dotate didactic și au suficienți profesori
-------------	---

	• Existența în sat a CEHTA din Țaul, instituție de învățământ mediu de specialitate în domeniul agriculturii • Existența unei uscătorii de fructe și pomușoare • Existența unui frigider • Existența locurilor de agrement pentru locuitorii și vizitatorii s.Țaul • Drumurile de acces în sat sunt în stare satisfăcătoare • Transport public bine dezvoltat • Transparența activității APL • Existența unui sistem de îngrijire la domiciliu a persoanelor aflate în dificultate
Puncte slabe	• Lipsa investițiilor în Parcul Dendrologic Țaul și a complexului arhitectonic „Conacul Pommer.” • Lipsește piața de desfacere a producției agricole • Lipsa tehnicii utilitare comunale. • Insuficiența specialiștilor în domeniul medicinei, inclusiv veterinar. • Sistemul de aprovizionare cu apă, canalizare și gaz are acoperire insuficientă • Grădinița-creșă ”Mărțișor”, deși asigurată cu căldură, nu este gazificată. • Palatul Culturii nu are acces la apeduct și canalizare. • Palatul de Ceremonii necesită reparație capital și nu este racordat la sistemul de apeduct și canalizare. • Stație de epurare nefuncțională • Lipsa locurilor de muncă bine plătite pentru tineri. • Migrația populației. • Scăderea natalității.
Oportunități	• Capacități de atragere a investițiilor • Dezvoltarea pieței de desfacere • Deschiderea unor noi locuri de muncă • Posibilitatea dezvoltării infrastructurii edilitare • Posibilitatea de dezvoltare a infrastructurii turistice
Riscuri	• Condițiile climaterice imprevizibile. • Lipsa unui surplus de mijloace bănești în bugetul local. • Posibilitate limitată de contribuție financiară din partea comunității. • Scăderea interesului pentru muncă din lipsa veniturilor constante. • Creșterea prețurilor la servicii • Creșterea cheltuielilor de producție • Migrația populației tinere • Îmbătrânirea populației • Criza politică regională/națională

3. PERSPECTIVE DE DEZVOLTARE

Transformările care se pot produce în toate domeniile vieții din satul Țaul depind de o serie de circumstanțe locale, regionale și naționale. Dezvoltarea sănătoasă și durabilă a localității depinde în mare măsură de atmosfera politică și de climatul investițional general din Republica Moldova, precum și de capacitatea de planificare și acțiune strategică din raion. Totodată, o parte semnificativă a domeniilor importante pentru dezvoltarea satului Țaul țin exclusiv de deciziile care vor fi luate de primarul satului, de consiliul local, de persoanele active în viața spirituală, în sectorul asociativ, în economia locală, etc. La fel de important este și mecanismul de implementare practică a deciziilor de importanță strategică.

Pornind de la punctele forte și de la neajunsurile localității, constatăm că satul Țaul poate cunoaște diferite scenarii de dezvoltare, în funcție de capacitatea decizională și gândirea strategică a membrilor comunității. În prezentul Plan de dezvoltare strategică vom menționa trei scenarii, pe baza cărora pot fi identificate o serie de acțiuni necesare pentru dezvoltarea localității: scenariul cel mai pesimist, scenariul optimist și un scenariu complex. Pentru fiecare dintre situațiile respective urmează să fie prevăzuți pașii concreți pentru atingerea fiecărui tip de nivel. În acest fel, tabloul evolutiv va deveni extrem de accesibil atât pentru comunitate, dar și pentru factorii de decizie din administrația publică locală. Scenariile ipotetice de mai jos, care în linii mari pot să caracterizeze realitățile pe viitor în localitatea Țaul, sunt estimate în pași de dezvoltare de 20 ani.

- **SCENARIUL 1** Menținerea satului la ritmul actual de dezvoltare, cu riscul de descreștere a numărului populației în viitor

Satul Țaul se confruntă cu probleme demografice. Majoritatea tinerilor au plecat, în sat rămânând numai copii mici și bătrâni. După terminarea ciclului gimnazial, majoritatea copiilor pleacă la studii, în deosebi la CEHTA din Țaul, ceea ce reține tineretul în localitate pentru o perioadă de 3-4 ani. După absolvirea CEHTA, majoritatea tinerilor pleacă în orașe sau peste hotare, iar în sat revin doar de sărbători.

Dezvoltarea activităților antreprenoriale nu a înregistrat un salt pozitiv, populația aptă de muncă preferând să muncească în localitățile învecinate sau în străinătate. Migrația în baza studiilor și angajării în câmpul muncii a redus semnificativ numărul populației.

S-a înregistrat o creștere lentă a nivelului de trai, dar aceasta nu reușește să atragă tinerii în sat.

- **SCENARIUL 2** Transformarea satului într-un centru turistic, și unul din centrele socio-culturale și economice al Regiunii de Nord a Republicii Moldova.

Actualmente constituie cel mai realist și optimist scenariu în asigurarea unei dezvoltări și continuități constante în evoluția comunității. Satul Țaul, în comparație cu majoritatea absolută a localităților rurale din Republica Moldova, dispune de un potențial turistic unic și deosebit, determinat prin faptul că în satul Țaul este situat cel mai mare, frumos și bogat în colecție de plante Parc Dendrologic din Republica Moldova, întins pe o suprafață de 62,2 ha. Sectorul de cca 10,00 ha din partea de sus (Parcul de Sus) a Parcului Dendrologic este alcătuit dintr-un Complex Arhitectural din care fac parte 12 imobile și este dominat de cel mai impunător dintre ele - "Conacul Pommer", întreg complexul și Parcul se află sub protecție de stat. Existența în satul Țaul a unui Parc cu Conac, cu un potențial turistic puțin estimat, poate favoriza dezvoltarea continuă a turismului în zonă. Un factor pozitiv în acest sens îl constituie și statisticile, care indică o creștere stabilă a numărului de turiști în zona de nord a Republicii Moldova.

Țaulul și-a definit o strategie și traiectorie de dezvoltare independentă. În localitate există spirit de cooperare, fapt care permite dezvoltarea continuă a comunității. Profilul localității este orientat spre mini producție, comerț și servicii.

Administrația satului a reușit să inițieze o serie de parteneriate cu localitățile vecine și diverse instituții și și-a asumat rolul de centru al traseului turistic, cultural-istoric și spiritual din raion. Organizațiile non-guvernamentale din localitate, în parteneriat cu administrația, au preluat

inițiativa organizării unei serii întregi de evenimente, inclusiv excursii pe traseu, tabere de vară pentru copii și crearea unei infrastructuri specifice pentru dezvoltarea turismului rural.

Implicarea activă a comunității a permis organizarea anuală a Festivalului Cultural-Gastronomic "Gustul Nordului" în satul Țaul, ceea ce a impulsionat dezvoltarea satului antreprenorial de la comerț și servicii, până la activități de mini-producție. Administrația satului susține apariția și dezvoltarea tinerilor antreprenori.

Existența pe teritoriul satului a Parcului Dendrologic Țaul și a complexului arhitectonic "Conacul Pommer" a permis atragerea unor investiții în localitate. Țaulul s-a transformat în principalul centru turistic din nord-vestul Republicii Moldova, iar numeroșii turiști din țară și de peste hotare pot asigura bugetul localității cu sume importante și stabile.

Înfrățirea satului Țaul cu comuna Axente Sever din județul Sibiu, România a permis inițierea unor lucrări privind dezvoltarea unor proiecte comune de infrastructură cu atragerea fondurilor europene.

Pe parcursul dezvoltării sale, localitatea a reușit să păstreze specificul caselor și amplasamentul său obișnuit. Viața în Țaul a devenit confortabilă: gospodăriile casnice sunt conectate la apeduct, canalizare, gaz; problema colectării și procesării gunoierului este soluționată (sistem comun cu localitățile vecine).

Creșterea nivelului de trai din Țaul a impulsionat creșterea demografică, mulți tineri revenind în sat după terminarea studiilor. Grădinița-creșă și gimnaziul sunt în stare funcțională și își desfășoară activitatea fără dificultăți.

- **SCENARIUL 3** Crearea unui parteneriat strategic cu satul Țirnova și dezvoltarea unui centru turistic și socio-economic comun

În contextul dezvoltării localităților învecinate, existenței unor activități de producție în Țirnova și dispunerii locuitorilor din Țaul să muncească în alte localități, administrația satului Țaul a stabilit un parteneriat strategic cu satul vecin Țirnova. Acest parteneriat a stabilit domeniile de activitate și responsabilitățile ambelor localități. Astfel, Țaul a fost transformat într-un centru turistic și cultural-spiritual, iar Țirnova – centru economic.

Comunitatea din Țaul și organizațiile non-guvernamentale, în strânsă colaborare cu administrația publică dezvoltă în permanență turismul, cultura și economia raionului Dondușeni.

În satul Țaul viața asociativă și culturală sunt bine dezvoltate. Localitatea are un centru urbanistic și comercial (instituții publice, magazine, Palat al Culturii, servicii etc.) unde se observa cum pulsează viața acestei localități. A fost organizat un centru pentru tineret, fapt care favorizează dezvoltarea multidimensională a populației tinere.

Prin reactualizarea planului de dezvoltare al localității, zona limitrofă din cartierul Planul Nou a fost extinsă și desemnată pentru implementarea unui proiect de construcție a caselor ecologice destinate familiilor tinere. La construcția acestora se utilizează materiale de construcție ecologice (baloți de paie) și instalații pentru captarea energiei solare și termice subterane. Comunitatea întrebuințează parțial energie ecologică.

- **Precizări pe marginea scenariilor de dezvoltare**

Fiecare dintre scenariile descrise mai sus ilustrează aproximativ starea de lucruri care ar putea să caracterizeze localitatea peste 20 ani, în funcție de eficiența planificării și implementării strategiei de dezvoltare. Traectoria reală pe care o va parcurge satul în dezvoltarea sa nu poate fi prezisă exact, decât cu o anumită marjă de eroare. Nu este exclus nici faptul că realitățile din Țaul peste 20 ani ar putea să creioneze o stare a lucrurilor plasată între cele trei scenarii descrise mai sus.

Persoanele active din sat, împreună cu Primăria și Consiliul local, trebuie mai întâi să estimeze în mod obiectiv șansele satului de a atinge unul dintre cele trei nivele. Totodată, comunitatea trebuie să opteze ferm pentru o direcție anume de dezvoltare. În dependență de calea aleasă,

acțiunile administrației trebuie să cadreze perfect cu vocația localității și să urmărească cu precădere crearea tuturor realităților și infrastructurilor necesare pentru atingerea nivelului propus. Astfel, orice decizie a APL care depășește gestionarea treburilor curente (întreținerea drumurilor, achitarea salariilor pentru bugetari, asigurarea hranei pentru copii în școală și grădiniță etc.) trebuie să fie luată cu respectarea principiilor strategiei alese și să reprezinte un pas înainte spre atingerea nivelului dorit.

Administrația locală și comunitatea trebuie să fie conștientă de faptul că, la un moment dat, scenariile nu se exclud, ci se includ unul în celălalt, reies unul din altul. De aceea, planul de acțiuni privind implementarea scenariilor trebuie să comporte un caracter de continuitate și fluidizare a activităților.

Primul scenariu arată cum poate fi viața în sat peste 20 ani dacă nu vor fi întreprinse măsuri serioase în sensul unei dezvoltări mai accentuate. Cauza stagnării ar putea să fie și una exterioară localității. S-ar putea ca, în pofida eforturilor întreprinse de administrația locală, factorii naționali și regionali să compromită tendința satului în sensul dezvoltării spectaculoase și durabile. Chiar dacă viața în Țaul va fi peste 20 ani asemănătoare acestui scenariu, spiritul comunitar trebuie să fie păstrat, iar persoanele care vor rămâne în sat trebuie să dispună de condițiile minime necesare pentru o viață modestă, dar demnă. Pentru o asemenea situație este important ca centrul satului să fie un loc potrivit pentru întâlniri și discuții între locuitori, gospodăriile casnice să dispună de apă potabilă, iar situația tuturor bătrânilor să fie cunoscută pentru ca nimeni dintre cei care nu se pot descurca fără ajutor să nu fie lăsați în voia soartei. Chiar dacă localitatea va pierde cea mai mare parte a persoanelor tinere, oricum în sat vor exista câteva familii tinere. De asemenea, rudele celor rămași în sat vor ține legătura cu localitatea.

Chiar dacă în sat ar rămâne puțini copii, grădinița trebuie să-și continue activitatea. În cazul în care numărul de copii de vârstă preșcolară s-ar reduce substanțial, primăria trebuie să organizeze de o așa manieră gestionarea grădiniței, încât dispunând de resurse minime să facă, totuși, posibilă asigurarea unor condiții decente pentru copii. Cheltuielile de energie, de exemplu, pot fi reduse prin izolarea termică a pereților grădiniței, dar și prin utilizarea altor tipuri de surse de energie (solară, termică subterană, miscantus, cazangerie cu paie etc.).

Al doilea scenariu ilustrează o transformare a localității într-un lider zonal în domeniul turismului. Satul dispune de un potențial turistic aparte, care poate impulsiona dezvoltarea economică a localității. Parcul Dendrologic și complexul architectural “Conacul Pommer”, constituie principala atracție turistică a satului și este binecunoscut în întreaga Republica Moldova și este vizitat tot mai des de turiști străini. Principalul obiectiv propus de administrația publică locală constă în identificarea unor potențiali finanțatori, inclusiv din afara Republicii Moldova, pentru executarea lucrărilor de reabilitare a edificiilor din complex. În prim plan se situează clădirea Conacului Pommer, cel mai impunător edificiu din complex și totodată cel mai afectat fizic din cauza unor intervenții puțin efective și necorespunzătoare realizate în anii 70-80 ai sec.XX. În prezent starea fizică a clădirii “Conacul Pommer” este calificată ca fiind una în stare nesatisfăcătoare și necesită intervenția urgentă a autorităților locale și centrale pentru evitarea distrugerii în continuare a simbolului satului Țaul și raionului Dondușeni – Conacul Pommer.

Administrația satului Țaul, împreună cu comunitatea locală are și sarcina de a facilita dezvoltarea unei rețele de asociații obștești și agenți economici care să organizeze evenimente și să presteze servicii pentru valorificarea traseului turistic national nr. 6. Desfășurarea anuală a Festivalului Cultural gastronomic ”Gustul Nordului” trebuie să devină un imbold pentru apariția unor proiecte de investiție în infrastructura regională, care să includă nu doar satul Țaul, ci și satele învecinate, incluse și ele în traseul cultural-istoric. Astfel, activizarea sectorului asociativ în această perspectivă, poate contribui la consolidarea statutului de lider zonal al satului Țaul.

Menționăm că toate investițiile – reparația drumurilor, iluminarea străzilor, racordarea la sistemele de aprovizionare cu apă și canalizare, rețelele de gaz, reparația instituțiilor de menire socială, soluționarea problemelor ecologice, etc. – pot fi valorificate printr-o abordare inteligentă în contextul dezvoltării caracterului turistic și cultural-istoric al zonei.

De aceea, administrația satului Țaul trebuie să-și sporească abilitățile în domeniul atragerii investițiilor bazându-se pe punctele forte de care dispune satul, în special, și întreaga regiune, în general.

Scenariul trei descrie un nivel de dezvoltare complex, care implică mai mulți actori. Atingerea unui asemenea nivel de dezvoltare implică mai multe riscuri, dar finalitatea căruia va fi benefică pe termen lung. Important pentru administrația s. Țaul este să inițieze negocieri cu satul Țirnova în vederea stabilirii unui program de activitate comun în dezvoltarea acestor localități. Orientarea satului Țirnova spre activități economice poate fi valorificată în interesul ambelor comunități (din Țirnova și din Țaul).

Acest scenariu, inspirat din mai multe exemple funcționale europene, presupune identificarea vocațiilor localităților și valorificarea acestora printr-o strânsă colaborare. Se propune crearea unui centru comun, cu păstrarea liniei de dezvoltare separată a fiecărei localități, în care Țaulul își păstrează orientarea cultural-istorică și spirituală, iar Țirnova își dezvoltă vocația economică. Parteneriatul dintre localități trebuie să se bazeze pe respectarea intereselor fiecărei părți, prin crearea locurilor de muncă pentru ambele comunități. Adică, administrațiile satelor trebuie să faciliteze apariția unor activități de producție în care să fie implicați atât locuitorii din Țaul, cât și cei din Țirnova și, eventual, din localitățile învecinate.

În asemenea situație, administrațiile Țaulului și Țirnova vor dispune de multe avantaje privind atragerea investițiilor private sau granturilor în vederea dezvoltării infrastructurii. Un astfel de parteneriat va soluționa și problema asigurării cu locuri de muncă, diminuând, în consecință, migrația populației tinere.

Proiectul de construcție a caselor ecologice poate avea dublă dimensiune. Pe de o parte, administrația satului Țaul poate soluționa problemele familiilor social-vulnerabile prin atragerea unor fonduri pentru promovarea și construcția locuințelor ecologice și stopa, în consecință, migrația tinerilor din sat. Pe de altă parte, în lipsa unor granturi nerambursabile, administrația poate iniția negocieri cu agenții economici având următorul caracter: agenții economici se obligă, în schimbul unor facilități la achiziționarea terenurilor, să investească parțial în construcția unor locuințe pentru familiile tinere social-vulnerabile. În acest fel, administrația reușește să obțină următoarele avantaje:

- ajută și stimulează formarea familiilor tinere și menținerea lor în localitate;
- stimularea sectorului antreprenorial prin oferirea anumitor facilități;
- consolidarea comunității și apariția responsabilității comunitare în care cei cu venituri mai mari, pe lângă sporirea acestora, mai pot ajuta și celor cu venituri mici.

Totodată, prin planul urbanistic al localității, se va impune un stil de proiectare a noilor locuințe cu păstarea obligatorie a elementelor de arhitectură tradițională.

• **Precizări privind dezvoltarea agriculturii**

Agricultura continuă să rămână o sursă importantă pentru cele mai multe familii din localitățile rurale. Activitatea agricolă trebuie să rămână una dintre ocupațiile de bază ale familiilor din sate. Această activitate, însă, trebuie să capete un plus de performanță.

Agricultura casnică este o activitate tradițională practică de familiile din satele Republicii Moldova pe terenuri mici din preajma caselor de locuit. **Activitatea respectivă asigură parțial siguranța alimentară a familiilor, unele gospodării înregistrând chiar rezultate remarcabile (grație dibăciei, creativității și hărniciei).** Dezvoltarea satului Țaul trebuie să păstreze această tradiție, care le asigură familiilor un anumit grad de independență. De asemenea, prelucrarea terenurilor mici din preajma caselor de locuit reprezintă un factor de consolidare a familiilor, dar și un factor care consolidează sentimentul de proprietate. Rolul primăriei Țaul este să încurajeze competiția între gospodării din sat, prin aprecierea și premiarea celor mai harnici și mai creativi. Reușita în acest domeniu este de natură să facă viața din sat mai interesantă. Satul ar putea să organizeze anual o sărbătoare a roadelor, care să constea dintr-un iarmaroc și expoziții de produse agricole și produse alimentare casnice (artizanale) tradiționale (produse de panificație, conserve, dulcețuri, etc.).

Activitățile agricole performante pe terenuri mari consolidate încă nu reprezintă o realitate răspândită în Republica Moldova. Totuși, **datorită calității solului, performanța în agricultură este posibilă. Pentru a ridica agricultura la un nivel mai avansat sunt necesare eforturi cel puțin regionale. Satul Țaul poate să joace un rol semnificativ în sporirea calității activităților agricole din raionul Dondușeni. În acest sens Primăria Țaul poate să inițieze un dialog regional, la care să fie invitați factorii administrativi, experții și agricultorii.**

Important! Administrația satului Țaul și agenții economici locali trebuie să se orienteze spre agricultura ecologică, care începe să dețină un rol din ce în ce mai important atât la nivel național, cât și internațional. În acest mod, agenții economici pot fi competitivi pe piața produselor agricole.

Activitatea agricolă este una dintre verigile lanțului economic al regiunii. Nivelul de performanță în agricultură depinde de calitatea celorlalte verigi ale economiei (prelucrarea produselor agricole, ambalarea, depozitarea, distribuția (vânzările angro și cu amănuntul) etc.). **Crearea unei zone industriale mari de importanță regională ar putea să fie unul dintre stimulii de bază pentru atragerea de investiții și aplicarea de tehnologii performante în agricultură.** În zona industrială mare din raion, dacă aceasta va fi creată, pot fi atrași investitori care vor practica activități care țin de industria alimentară. O fabrică de producere a conservelor din roșii, de exemplu, are nevoie de cantități mari de roșii proaspete. Patronul unei asemenea fabrici bineînțeles că va încheia contracte cu deținătorii de terenuri pentru ca ultimii să cultive anual anumite cantități de produse agricole. Același lucru poate fi spus despre prelucrarea altor tipuri de culturi (fructe, legume).

Dezvoltarea zonelor industriale ar avea o influență pozitivă asupra agriculturii cel puțin din trei considerente:

- producătorii agricoli vor avea posibilitatea să se specializeze pe anumite produse, precum și certitudinea că ceea ce cultivă într-un anumit sezon va fi cumpărat de industriași (adică de următoarea verigă economică);
- mulți proprietari de terenuri mici, având un loc de muncă bine plătit în domeniul industriei sau al serviciilor, își vor vinde terenul respectiv deținătorilor mari de terenuri, astfel luând turații din considerente firești procesul de consolidare a terenurilor agricole;
- agricultorii vor fi cointeresați să practice o activitate eficientă, iar existența pieței de desfacere pentru produsele lor i-ar încuraja să investească în tehnologii și utilaj agricol performant.

Astfel, pe de o parte devine posibilă creșterea și păstrarea în regiune a plus-valorii, iar pe de altă parte, piața financiară ar primi impulsuri pozitive suplimentare (datorită creșterii volumului circuitului de mărfuri și servicii, precum și datorită creditelor tot mai des solicitate).

- **Precizări cu privire la cheltuielile necesare pentru implementarea prezentului plan**

Un plan de dezvoltare strategică nu trebuie confundat cu un simplu plan de activități pentru îmbunătățirea temporară a situației localității. Planul strategic ia în considerare acțiuni cu rezultate pe termen mediu și lung, or activitatea ca scop strategic se deosebește de activitatea ca mijloc de atingere a scopului strategic (*Exemplu: scopul strategic poate fi asigurarea populației cu locuri de muncă; reparația capitală a drumurilor este, în acest caz, mijloc de atingere a scopului, nu scop în sine*).

Tocmai de aceea, prezentul plan nu urmărește să stabilească cheltuieli concrete, ci să indice direcții principale de dezvoltare, astfel încât satul Țaul să investească anume în domeniile strategice, pentru a nu face risipă de resurse financiare.

Pentru a suplini, totuși, golul financiar existent, se recomandă consolidarea sectorului asociativ pentru atragerea fondurilor destinate tineretului și diferitor activități sociale. De asemenea, este necesară instruirea a cel puțin două persoane în scrierea proiectelor de atragere a investițiilor mari, gen programe transfrontaliere, pentru ca administrația localității să nu depindă de specialiști din afară. Obținerea abilităților de atragere a granturilor venite din partea instituțiilor occidentale, este un pas important în realizarea unor obiective de dezvoltare a satului. Trebuie de

avut în vedere faptul că fondurile extrabugetare nu pot fi lăsate să devină condiția unică de dezvoltare. Ele trebuie să privească ca un impuls, ca o stimulare a membrilor comunității încât, ulterior, ei să contribuie direct la bunăstarea satului, evitând astfel o eventuală dependență de factori financiari externi.

Important este ca administrația locală să instituie parteneriate viabile cu agenții economici în sensul soluționării în comun a unor probleme comunitare (*Exemplu, o întreprindere municipală poate transfera dreptul exclusiv de prelucrare a deșeurilor colectate unui agent economic, în schimbul instalării de către acesta a urnelor de gunoi în localitate*). În felul acesta, agenții economici obțin fie facilități, fie materie primă, iar localitatea soluționează unele probleme fără injecții financiare.

Plan de Acțiuni 2020- 2030

-4. PLANUL DE ACȚIUNI

cu privire la realizarea Planului de dezvoltare strategică
a satului Țaul pentru perioada 2020 – 2030

Nr.	Denumirea activității	Perioada de implementare	Responsabil
Scenariul 1.			
	Amenajarea centrului satului Organizarea unui grup de discuții, work shop, participarea experților etc.(această măsură trebuie să fie făcută de o asemenea manieră, încât atunci când circumstanțele permit avansarea spre un scenariu superior, vechea amenajare să nu reprezinte o piedică în acest sens); Elaborarea proiectului de amenajare a centrului satului cu luarea în considerație a sugestiilor locuitorilor.	2020 – 2023	Primăria Sectorul asociativ
	Dezvoltarea sistemului de prestări servicii către persoanele aflate în situație dificilă	2020 – 2023	PrimăriaSectorul asociativ
	Dotarea Palatului Culturii cu mobilier	2024 – 2026	Primăria
	Promovarea Festivalului Cultural-Gastronomic ”Gustul Nordului” Constituirea unei asociații obștești pentru activitățile de organizare și valorificare a Festivalului și activităților aferente; Instituirea unui parteneriat cu Muzeul Național de Etnografie și Istorie Națională;	2020 – 2025	PrimăriaSectorul asociativ

	Includerea evenimentului în Catalogul Etnografic al Moldovei; Organizarea unei campanii publicitare înainte și după desfășurarea evenimentului; Stabilirea unor parteneriate cu organizații internaționale cu profil de susținere a meșteșugăritului.		
	Reactivarea obiceiului cunoscut în multe localități rurale din Republica Moldova de soluționare a diferitor probleme (publice sau private) cu implicarea prin muncă voluntară a locuitorilor: CLACA .	Permanent	PrimăriaSectorul asociativ
Scenariul 2.			
	Elaborarea planului urbanistic al satului: Crearea unui grup de inițiativă reprezentativ; Organizarea și desfășurarea unui ciclu de work-shop-uri cu participarea membrilor grupului de inițiativă și a specialiștilor în domeniu; Identificarea zonelor pentru extinderea intravilanului; Evidențierea centrului urbanistic al satului – <i>APL, servicii publice (poșta, punct medical, farmacie), servicii de creditare, comerț mic inclusiv cu produse artisanale, casa de cultură, parc cu alei și scaune etc.</i>	2020-2021	Primăria
	Dezvoltarea sectorului asociativ în vederea valorificării potențialului regiunii în conexiune cu traseul turistic Bălți – Soroca – Țaul: Continuarea acțiunilor de identificare a finanțatorilor pentru proiectul “Reabilitarea monumentului istorico-arhitectural “ConaculPommer” și a drumului de acces la Parcul Dendrologic din satul Țaul, raionul Dondușeni.” Crearea unei asociații sau grup de asociații care să inițieze programe și evenimente pe traseul cultural-spiritual din nordul republicii; Elaborarea unui set de activități cultural-interactive pentru copii, tineri sau turiști în contextul traseului cultural-istoric și spiritual;	2020-2030	Primăria; Partenerii de dezvoltare Sectorul asociativ
	Crearea unui parteneriat între administrația localității și asociațiile obștești în vederea atragerii unor investiții în infrastructură (<i>reparația drumurilor de acces, iluminarea străzilor, extinderea sistemelor de aprovizionare cu apă, canalizare și gaz, etc.</i>)	2022-2023	Primăria
	Crearea Centrului pentru Tineret: Constituirea unui grup de inițiativă pentru animarea activităților tinerilor din sat; Amenajarea unui spațiu pentru acest centru în incinta Palatului Culturii (<i>primăria va oferi spațiul necesar în folosință, cu titlu gratuit</i>); Includerea, în perioada vacanțelor, a tinerilor plecați la studii în activitățile centrului pentru a le stimula atașamentul față de comunitate; Implicarea centrului în organizarea activităților în cadrul traseului cultural-spiritual;	2020-2024	Sectorul asociativ

	Organizarea unui curs de instruire a tinerilor în meșteșugul olăritului în cooperare cu agenții economici locali care desfășoară activitate în acest domeniu; Organizarea instruirii în domeniul afacerilor pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial la persoanele tinere din localitate.		
	Dezvoltarea și diversificarea activităților din cadrul Palatului Culturii: Identificarea meșterilor populari și constituirea pe lângă ei a unui grup de tineri pentru dezvoltarea și preluarea meșteșugurilor tradiționale (prelucrarea pieilor, sculptat și încrustat în lemn, țesut, broderie, împletire în lozie, produse de patiserie artizanală, producerea de poloboace etc.) Organizarea șezătorilor cu implicarea localnicilor de vîrsta a doua și a treia, atît cei anagaji în cîmpul muncii, cît și șomerii; Stimularea activismului cercurilor artistice pentru copii și tineret prin participarea la diferite competiții de profil.	2020-2024	Administrația Palatului Culturii Sectorul asociativ
	Dezvoltarea stratului antreprenorial: Organizarea instruirii în domeniul afacerilor; Oferirea anumitor facilități din partea administrației locale; Instituirea unui parteneriat între primărie și agenții economici în vederea soluționării unor probleme din localitate; Implicarea agenților economici în dezvoltarea activităților culturale.	2020-2023	Primăria Sectorul asociativ
Scenariul 3.			
	Inițierea negocierilor și colaborării cu satul Tîrnova în vederea constituirii unui parteneriat strategic durabil pentru soluționarea în comun a următoarelor probleme: Crearea locurilor de muncă; Crearea unei infrastructuri regionale pentru atragerea de investiții în economie (zonă industrială mare); Comerțul regional; Promovarea intereselor acestor localități la scară regională și națională; Apeduct și sistem de canalizare; Tratarea apelor reziduale;	2020-2024	Primăria
	Elaborarea unui studiu de fezabilitate privind posibilitățile localităților învecinate de a oferi nișe de investire	2020-2023	Primăria Agenții economici
	Organizarea concursurilor privind selectarea planurilor de investiții potrivite localităților	2021-2022	Primăria
	Constituirea unui parteneriat oficial cu satul Tîrnova pentru formarea unui centru regional comun în care satul	2020-2022	Primăria

	Țaul va avea rolul de centru cultural-istoric, iar Țirnova– de centru economic		
	Implementarea proiectului pilot “Casa ecologică”[1]: Elaborarea modelului tip de casă ecologică (cu participarea experților) cu menținerea aspectului tradițional al caselor din localitate; Identificarea familiilor tinere care vor participa la proiectul pilot (în bază de vârstă, număr de copii, situație materială); Acordarea terenului pentru case de locuit familiilor implicate în proiect. Stimularea agenților economici pentru implicarea în implementarea proiectului.	2023-2025	PrimăriaSocietatea civilă Agenții economici
	Instalarea indicatoarelor pe traseul cultural-spiritual	2020-2022	Sectorul asociativ
	Antrenarea populației în dezvoltarea activităților pe traseul cultural-spiritual	2020-2025	PrimăriaSectorul asociativ
	Stimularea populației pentru crearea pensiunilor și locurilor de cazare pentru turiști	2020-2025	Primăria
	Extinderea apeductului și sistemului de canalizare: Elaborarea proiectului tehnic și a bugetului pentru construcția apeductului și sistemului de canalizare comun pentru aceste sate; Elaborarea textului proiectului care să fie aplicat la finanțatori.	2020-2024	Primăria
	Participarea APL Țaul la procesul de creare a unei zone industriale mari în regiune, care include: Inițierea dialogului în acest sens cu primăriile satelor vecine și administrația raionului Dondușeni; Elaborarea unui master-plan pentru dezvoltarea zonei industriale de importanță regională; Alegerea celui mai potrivit teren pentru crearea unei zone industriale mari de importanță regional (minimum 100 ha, loc drept pentru evitarea terasărilor care implică cheltuieli mari, proprietatea APL, amplasare strategică etc.); Elaborarea unui studiu de fezabilitate; Elaborarea planului urbanistic al zonei industriale; Construcția drumului de access spre zona industrială, construcția drumului în interiorul zonei industriale, construcția rețelelor (gazoduct, apeduct și canalizare cu sistem de epurare a apelor reziduale, electricitate, sisteme de comunicații etc.); Elaborarea și implementarea unei concepții de publicitate pentru această zonă, în vederea atragerii celor mai interesați investitori;	2020-2023	Primăria